



Miljøministeriet
Departementet

Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg

Den 14. januar 2022
Sagsnummer: 2021-1298
MIM 15-22

./.

Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat om Kommissionens delegerede retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU (RoHS-direktivet) vedrørende fornyelse af undtagelse 4.b for anvendelsen af kviksølv i højtryksnatriumlamper med forbedret farvegengivelse til almenbelysning (delegeret retsakt).

Kommissionen har den 17. december 2021 fremsendt den delegerede retsakt. Rådssekretariatet har anmodet om eventuelle indsigelser fra medlemsstaterne senest den 21. januar 2022.

Den delegerede retsakt vurderes generelt at hæve beskyttelsesniveauet i Danmark.

Regeringen kan støtte fornyelsen, da det ikke er teknisk muligt i praksis at eliminere eller substituere kviksølv i denne anvendelse, og da beskyttelsesniveauet hæves. Regeringen kan støtte ophævelsen af den resterende del af undtagelsen, da ingen af betingelserne for dens fornyelse er opfyldt for disse anvendelser. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Med venlig hilsen

Lea Wermelin / Henrik Hedeman Olsen



GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens delegerede retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU (RoHS-direktivet) vedrørende fornyelse af undtagelse 4.b for anvendelsen af kviksølv i højtryksnatriumlamper med forbedret farvegengivelse til almenbelysning (delegeret retsakt)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har den 17.12.2021 fremsendt en delegeret retsakt om ændring med henblik på tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU af 8. juni 2011 om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr. Med retsakten fornyes undtagelse 4.b for anvendelsen af kviksølv i højtryksnatriumlamper med forbedret farvegengivelse til almenbelysning delvist i en tidsbegrænset periode, og med en reduceret tilladt koncentration af kviksølv. Den resterende del af undtagelsen ophæves efter den kortest mulige overgangsperiode på 12 måneder. Den delegerede retsakt vurderes generelt at hæve beskyttelsesniveauet i Danmark. Retsakten vurderes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Regeringen kan støtte fornyelsen, da det ikke er teknisk muligt i praksis at eliminere eller substituere kviksølv i denne anvendelse, og da beskyttelsesniveauet hæves. Regeringen kan støtte ophævelsen af den resterende del af undtagelsen, da ingen af betingelserne for dens fornyelse er opfyldt for disse anvendelser. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Baggrund

Kommissionen har den 17.12.2021 fremsendt delegeret retsakt om tilpasning til den tekniske udvikling af bilag III til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/65/EU om begrænsning af anvendelsen af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr (RoHS-direktivet).

Kommissionen har vedtaget den delegerede retsakt med hjemmel i RoHS-direktivets artikel 5, stk.1, litra a), som et delegeret direktiv. Artikel 5 indeholder bestemmelser om tilpasning af direktivets bilag III og IV til den videnskabelige og tekniske udvikling.

Den delegerede retsakt er udstedt i henhold til TEUF artikel 290 og kan kun træde i kraft, såfremt Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for en frist på to måneder, i dette tilfælde indtil 14.02.2022. Fristen for indsigelse kan forlænges med to måneder efter anmodning fra enten Europa-Parlamentet eller Rådet. Europa-Parlamentet træffer beslutning om indsigelse med absolut flertal. Rådet træffer beslutning om indsigelse med kvalificeret flertal.

Rådssekretariatet har anmodet om eventuelle indsigelser fra medlemsstaterne senest den 21.01.2022.

Formål og indhold

RoHS-direktivet giver aktører og virksomheder mulighed for at ansøge om midlertidige undtagelser fra de begrænsninger, som et stof er underlagt under direktivet eller fornyelse af eksisterende undtagelser. Direktivets bilag III og IV indeholder en optegnelse over de materialer og komponenter i elektrisk og elektronisk udstyr, til specifikke anvendelser, som er fritaget fra begrænsning i henhold til direktivet.

For at en undtagelse ifølge direktivets artikel 5, stk. 1, litra a) kan optages eller fornyes på bilag III og IV skal det fastslås, at optagelsen ikke svækker den miljø- og sundhedsbeskyttelse, der ydes efter forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), og at en af følgende betingelser er opfyldt:

- Det er ikke teknisk eller videnskabeligt muligt i praksis at eliminere eller substituere dem ved hjælp af ændringer af udformningen eller materialer og komponenter, der ikke kræver anvendelse af materialer eller stoffer på listen i bilag II;
- Alternativernes pålidelighed er ikke sikret;
- Den samlede negative miljø-, sundheds-, og forbrugerbeskyttelsesmæssige indvirkning som følge af substitutionen er større end de samlede miljø-, sundheds- og forbrugerbeskyttelsesmæssige fordele herved.

Beslutninger om optagelse eller fornyelse af undtagelser og disses gyldighedsperioder skal tage hensyn til alternativernes tilgængelighed, substitutionens socioøkonomiske indvirkning og enhver potentiel indvirkning på innovationen.

Er ingen af ovenstående betingelser opfyldt, skal undtagelsen ifølge direktivets artikel 5, stk. 1, litra b) ophæves og fjernes fra bilag III og IV. I de tilfælde udløber undtagelsen tidligst tolv måneder og senest atten måneder efter beslutningen er truffet.

Kommissionen modtog i januar 2015 en ansøgning om fornyelse af undtagelse 4.b i RoHS-direktivets bilag III for anvendelsen af kviksølv højtryksnatriumlamper med forbedret farvegengivelse til almenbelysning. I januar 2020 modtog Kommissionen en opdatering af ansøgningen.

Undtagelsen gælder i alle produktkategorier af elektrisk og elektronisk udstyr, som direktivet dækker, jf. RoHS bilag I.

Kviksølv anvendes i højtryksnatriumlamper med henblik på lysets farve og farvegivende egenskaber.

Kommissionens tekniske og videnskabelige vurdering fremhævede følgende forhold:

- kviksølv kan ikke substitueres i HPS-lamper med farvegengivelse $R_a > 80$, under 105 W og med en grænse for kviksølvindholdet på 16 mg, hvilket i praksis betyder, at undtagelse 4.b bør fornyes delvist, idet alternativerne ikke på nuværende tidspunkt kan levere den røde del af spektrum, som er absolut nødvendig i denne type lyskilder
- der findes egnede alternativer for HPS-lamper med forbedret farvegengivelse $R_a > 60$: $P \leq 155$ W, hvilket i praksis betyder, at undtagelsen i punkt 4.b.I delvis ikke længere er nødvendig, mens punkt 4.b.II kan tilbagekaldes fuldt ud, da disse lyskilder er ved at blive erstattet med kviksølvfrie LED-lyskilder
- punkt 4.b.III bør tilbagekaldes, da fabrikanterne ikke længere bringer disse lyskilder i omsætning, og undtagelsen derfor er forældet.

Kommissionen har vurderet, at undtagelsen delvist kan fornyes for HPS-lamper med farvegengivelse Ra > 80, under 105 W med en grænse for kviksølvindholdet på 16 mg (fremfor den gældende grænse på 30 mg), da det er vurderingen, at den ikke svækker den miljø- og sundhedsbeskyttelse, der ydes efter forordning (EF) nr. 1907/2006 (REACH), og da kravet i artikel 5 stk. litra a) vurderes at være opfyldt med henvisning til, at det ikke var videnskabeligt og teknisk muligt i praksis at substituere eller eliminere kviksølv i de relevante anvendelser. Kommissionen har desuden vurderet, at undtagelsen delvist kan ophæves med henvisning til, at betingelserne for fornyelsen af undtagelsen, jf. artikel 5, stk. 1, litra a), i direktiv 2011/65/EU, ikke længere er opfyldt for de anvendelser, der er opført i den resterende del af punkt 4.b.I samt punkt 4.b.II og 4.b.III.

Kommissionen har vurderet, at undtagelsen kan fornyes med en gyldighedsperiode på fem år for lyskilder med en høj farvegengivelse, der er højere end 80, ved 105 W eller lavere, og reduceret kviksølvindhold på 16 mg. Kommissionen har vurderet, at den resterende del af undtagelsen kan ophæves med den kortest mulige overgangsperiode på tolv måneder.

Det delegerede direktiv forventes ikke at få nogen negativ indvirkning på innovationen på området.

Kommissionen har hørt ekspertgruppen for delegerede retsakter under RoHS-direktivet den 1. september 2016, den 29. oktober 2018 og den 21. oktober 2019.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet vil få forelagt den delegerede retsakt og kan gøre indsigelse mod den indtil 14.02.2022, hvorefter denne frist kan forlænges med yderligere to måneder. Regeringen er ikke bekendt med, at Europa-Parlamentet har udtalt sig om sagen på nuværende tidspunkt.

Nærhedsprincippet

Da der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt, hvor formålet vedrører realiseringen af det indre marked, finder regeringen, at retsakten er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

RoHS-direktivet er implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse om begrænsning af anvendelse af visse farlige stoffer i elektrisk og elektronisk udstyr i EU (RoHS-bekendtgørelsen).

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Det delegerede direktiv skal implementeres i dansk ret ved en tilpasning af RoHS-bekendtgørelsen, hvorved undtagelsen delvist fornyes, delvist ophæves. Implementeringsfristen er seks måneder efter det delegerede direktivs ikrafttræden.

Økonomiske konsekvenser

Vedtagelse af det delegerede direktiv forventes ikke at medføre væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller EU's budget.

Der forventes ikke nogen samfunds- og erhvervsøkonomiske konsekvenser, idet:

- Fornyelsen af undtagelsen 4(b)-I med indskrænket anvendelsesområde tilpasset den tekniske udvikling bevarer status quo. Der findes allerede LED alternativer på markedet til produkter, der dækkes af undtagelse 4(b)-II. Den eventuelle forøgede omkostning til indkøb af disse forventes på sigt at kunne kompenseres af fremtidige energibesparelser.
- Produkter dækket af undtagelse 4(b)-III bliver ikke længere markedsført

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Vedtagelse af det delegerede direktiv vurderes at hæve beskyttelsesniveauet i Danmark, fsva. fornyelsen, da den maksimale tilladte koncentration af kviksølv reduceres.

Vedtagelse af det delegerede direktiv vurderes at hæve beskyttelsesniveauet i Danmark, fsva. ophævelsen af de resterende dele af undtagelsen, da det sænker forbruget af kviksølv.

Høring

Et notat om retsaktens har været i skriftlig høring i EU-Miljøspecialudvalget, hvor der ikke er indkommet bemærkninger.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den delegerede retsakt forventes at opnå støtte fra et kvalificeret flertal af medlemsstater.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Der er tale om en sænkelse af forbruget af kviksølv, samt en energibesparelse og dermed en styrkelse af beskyttelsesniveauet i Danmark. Regeringen kan derfor støtte, at Rådet ikke gør indsigelse mod udstedelsen af den delegerede retsakt, og vil otte dage fra oversendelsen af nærværende notat lægge dette til grund.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.